

венчурних підприємств зазнають краху через невміння враховувати всі ринкові вимоги, а 60 % лише повертають вкладені кошти [5]. Проте у разі успіху норма прибутку на авансований капітал може значно перевищити банківські відсотки.

Таким чином, успішне венчурне фінансування залежить від виконання інвесторами таких вимог: складання всебічного прогнозу економічного потенціалу нововведення на довгострокову перспективу, чітке визначення обсягів попиту потенційних споживачів на новинку, її економічні переваги перед вже існуючими способами задоволення даної потреби, виявлення ресурсних обмежень, які можуть виникнути при створенні, виробництві і збуті новинки [1, 3, 4]. Для успішного розвитку венчурного підприємства необхідно, щоб його керівники і персонал відповідав особливим вимогам. Важливими є якість менеджменту фірми та відсутність строгої формалізації структур управління, які створюють передумови розвитку атмосфери творчості у колективі, забезпечують швидкість, гнучкість у прийнятті рішень; мінімальна кількість рівнів управління "незалежного" венчурного підприємства забезпечує безпосереднє особисте залучення керівників до роботи всіх підрозділів фірми.

Висновки. Отже, сучасні малі венчурні підприємства – це гнучкі і мобільні структури, що характеризуються високою активністю у швидкій комерційній реалізації розроблених ідей та винаходів із мінімальними витратами. Підвищена увага інвесторів до діяльності таких підприємств пояснюється тим, що такі фірми сприяють постійному оновленню виробничого потенціалу, допомагають підтримувати конкурентоспроможність компаній на світовому ринку.

Література

1. Кутейников А.А. Искусство быть новатором: (Мировой опыт "рискованого" бизнеса). – М.: Знание, 1990. – 64 с.
2. Лебедева Е.А. Венчурные фирмы в США// Вопросы изобретательства. – 1990, № 8. – С. 54-58.
3. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні. Монографія. – К.: КНЕУ, 2000. – 172 с.
4. Степаненко А.С. Венчурне фінансування інвестицій і перспективи його використання в Україні// Фінанси України. – 1997, № 3. – С. 46-61.
5. <http://www.cnews.ru>

УДК 330.322:336.717

*М.Б. Паласевич – Дрогобицький ПУ;
доц. В.І. Блонська, канд. екон. наук – Львівська КА;
аспір. С.Г. Шевченко – НЛТУ України*

СУТЬ, ОЗНАКИ ТА СТРУКТУРА БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З'ясовано суть та місце інвестиційної банківської діяльності в системі банківських послуг на підставі порівняння різних банківських послуг та функціонального підходу до поняття "банк". Розглянуто структуру та напрями банківської інвестиційної діяльності.

*M.B. Palasevuch – Drogobuch PU;
doc. V.I. Blons'ka – Commercial Academy of Lviv;
doctorate S.G. Shevchenko – NUFWT of Ukraine*

The essence, features and structure of banking investment activity

The essence of banking investment activity and its place in overall system of banking products is defined on the base of comparison of deferent banking services and functional approach to the term "bank". The structure and types of banking investment activity is considered.

Поняття "банківська діяльність" належить до фундаментальних у фінансово-економічній науці. Проте на теперішній час у вітчизняній економічній літературі та нормативних актах немає чіткості у визначенні понять "банківська діяльність", "банківські операції", "банківські послуги", "банківські продукти" [1-3]. Тому завдання статті полягає в уточненні зазначених понять, і, як їх складової – з'ясуванні структури та ознак банківської інвестиційної діяльності.

У Законі України "Про банки і банківську діяльність" зазначено: "Банківська діяльність – залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних і юридичних осіб" [1]. Проте такого поняття немає в "Енциклопедії банківської справи України" [2].

У визначеному колі діяльності сучасного банку чільне місце посідає його кредитна та інвестиційна діяльність. В "Енциклопедії банківської справи України" зазначено, що "українські банки переважно універсальні і поєднують кредитно-інвестиційну діяльність з наданням клієнтам зростаючого спектра банківських послуг" [2, с.73]. В Україні обсяги банківських кредитів у 1999 р. становили 55 % від загальних активів, а обсяги банківських інвестицій – 8 % [2, с.72]. Водночас частка за кредит становила 70 % від усіх доходів банківської системи, а частка доходів від інвестицій – 10 % [2, с.214].

А.М. Мороз в "Енциклопедії" пише, що "банківські операції – сукупність різних видів і напрямів діяльності банку у сфері фінансово-кредитних відносин з метою одержання прибутку: залучення грошових коштів і їх розміщення; здійснення кредитування і розрахунків; емісійна діяльність; купівля і продаж цінних паперів та валютних цінностей; касове обслуговування юридичних і фізичних осіб; зберігання, торгівля та продаж банківських металів, дорогоцінних каменів та інших коштовностей; формування та розміщення золотовалютних резервів; касове виконання державного бюджету та обслуговування державного боргу і видача гарантій, поручительств та надання інших фінансових послуг" [2, с. 71].

Істотним з точки зору нашого дослідження є те, що банківські операції можуть виступати як критерій класифікації банків на:

- універсальні, що виконують широкий спектр операцій і надають різноманітні послуги клієнтам;
- спеціалізовані, що обслуговують певну категорію клієнтів (клієнтська спеціалізація);

- спеціалізовані, що обслуговують юридичних і фізичних осіб переважно однієї певної галузі (галузева спеціалізація);
- спеціалізовані, що надають більшості своїх клієнтів обмежену кількість послуг (функціональна спеціалізація).

За функціональною спеціалізацією банки можна поділити на: інвестиційні, ощадні, іпотечні, облікові, депозитні. В Україні ілюстрацією банку з функціональною спеціалізацією є Державний ощадний банк України, в пасиві якого близько 90 % – це кошти фізичних осіб, а основна спеціалізація активних операцій – споживче кредитування [3, С.7]. Водночас в Україні до банків, які здійснюють інвестиційне кредитування, належить зокрема Укрінбанк.

С.М. Савлук визначає банківські послуги як "певний набір дій банківської установи, які здійснюються на замовлення та в інтересах клієнта у сфері грошово-кредитних відносин без залучення додаткових резервів" [2, С. 72].

Т.П. Остапишин стверджує, що як "банківські послуги" розуміють такі види банківської діяльності, що супроводжують основні (базові) банківські операції, спрямовані на залучення юридичних і фізичних осіб як постійних клієнтів і на зростання доходності банківської діяльності" [4, С.66]. Т.П. Остапишин поділяє банківські послуги за характером їх надання на такі три види [4, С. 66]:

- кредитні (лізинг, факторинг, форфейтинг, операції з пластиковими кредитними картками);
- гарантійні (видача банком гарантій, поручительств, аваль, акцепт векселів);
- посередницькі (агентські послуги, що їх банк надає клієнтові, не дістаючи від нього прав власності, а тільки отримуючи повноваження на здійснення операцій від імені клієнта; трастові – довірене управління та розпорядження майном за дорученням клієнта; довірчі – пов'язані зі зберіганням цінностей).

У цій класифікації відсутні інвестиційні послуги банку, які, однак, на нашу думку, реально існують і мають становити у подібних класифікаціях окремий вид банківських послуг. У цьому випадку банківські послуги дещо нагадують активні банківські операції і формально відрізнити, наприклад, інвестиційні послуги від банківських інвестиційних операцій не можна. Однак за змістом вони відрізняються: банківські інвестиційні послуги не збільшують банківських вимог і не передбачають формування нових резервів. Окрім того, платою за банківські послуги є комісійна винагорода, а платою за кредитні та інвестиційні послуги банку, крім комісійних, є кредитний процент або інвестиційний прибуток.

Для подальшого уточнення поняття банківської інвестиційної діяльності розглянемо сутність самого банку як фінансово-кредитної установи. Як правильно стверджує Л.В. Васюренко, "у сучасних умовах дати точне й однозначне визначення такого універсального поняття як "банк", – не менш складне завдання, ніж визначити універсальне поняття "фінанси" [5, с. 14].

У Законі України "Про банки і банківську діяльність" поняття "банк" базується на понятті "банківська діяльність". Це – юридична особа, яка має виключне право на підставі ліцензії Національного банку України здійснювати певну сукупність операцій [1, с. 74].

Є.С. Бургіна вважає, що "банк – особлива грошово-кредитна установа, економічна інституція, яка діє на фінансовому ринку, акумулює тимчасово

вільні грошові кошти і заощадження, надає кредити, здійснює грошові розрахунки тощо [2, с. 45]. О.В. Васюренко пише, що банк – це фінансова установа, що спеціалізується на акумулюванні ресурсів і управлінні цими ресурсами шляхом здійснення розрахункових, посередницьких, кредитних та інших фінансових операцій [5, с. 14].

У "Словнику сучасної економіки Макміллана" пояснено, що "банк – фінансовий посередник, який приймає кошти, як правило, у вигляді депозитів, що видаються на вимогу або при повідомленні за короткий строк, які він використовує для надання кредитів у вигляді овердрафтів, позик, або дисконту векселів, а також для інвестицій в інші, звичайно, фінансові активи (такі як ринкові цінні папери)" [6, с. 25]. У цьому визначенні банку чітко підкреслено інвестиційну діяльність банку.

С. Меньшіков пише, що "під банком у строгому сенсі слова розуміється фірма або установа, яка поряд із власним капіталом залучає зовнішній капітал шляхом прийняття грошових депозитів (вкладів) і отримує доходи шляхом надання грошей у позику, в кредит під проценти. Це – основна відмінна ознака банку [7, с. 275].

А.І. Ольшаний стверджує, що "банк – це кредитна організація, яка має виняткове право здійснювати у сукупності такі операції: залучати до вкладів грошові кошти і відкривати банківські рахунки фізичних і юридичних осіб; розміщувати вказані кошти від свого імені і за свій рахунок на умовах поворотності, платності і строковості" [8, с. 13].

За критеріями стягнення банками плати за надання послуг розрізняють платні і безоплатні послуги. На думку М.Д. Олексієнко, наявність останніх пов'язана з тим, що в окремих випадках комерційні банки самі зацікавлені в наданні клієнтам безоплатних послуг [9, С. 311]. Це, по суті, є ціновим методом конкурентної боротьби за клієнта, що дає їм змогу підвищувати рівень обслуговування.

Банк, як будь-яка фірма, прагне, зазвичай, до максимізації прибутку і тому діє за відомими законами мікроекономіки. Результатами банківської діяльності є банківський продукт, який може мати форму товару, роботи і послуги. На практиці банківські послуги та банківські операції розрізнити дуже важко.

Чого більше в банку: інвестиційних операцій, послуг чи продуктів?

Домінуючим видом банківської діяльності нині є кредитування. Кредитні операції залишаються головним видом активних операцій комерційних банків. Так, кредитні вкладення становлять близько 70 % від загальних активів [10, С. 135]. При цьому банківське кредитування може бути споживчим та інвестиційним. За наявними даними, інвестиційне кредитування в Україні становить 6 – 8 %. Однак для банку розміщення усіх ресурсів у вигляді кредитів (споживчих чи інвестиційних) не завжди доцільне.

По-перше, на кредитному ринку зменшується норма проценту, зростає ризикованість неповернення кредитів. По-друге, діяльність банків, особливо регіональних, часто пов'язана з певною економічною територією. І тому спад ділової активності на ній знижує кредитну доходність банку.

У цьому зв'язку банки активніше вдаються до операцій на ринку цінних паперів, зокрема, інвестиційної діяльності. Об'єктом дій банків на ринку цінних паперів є цінні папери та грошові засоби. М.Ф. Пуховкіна виділяє п'ять цілей банківських інвестицій у цінні папери [9, с.226]:

- розширення дохідної бази за рахунок зростання вартості цінних паперів, одержання прибутку у форму процентів, дивідендів, дисконту, курсової різниці;
- підтримання ліквідності банку шляхом створення вторинних резервів у формі високоліквідних цінних паперів, які у разі необхідності легко можна реалізувати або використати як заставу при позичанні коштів;
- забезпечення диверсифікації банківських операцій з метою мінімізації банківських ризиків і стабілізації доходів;
- формування контрольного пакету цінних паперів і участь в управлінні діяльності об'єкта інвестування;
- розширення клієнтської бази, забезпечення присутності банку на найдинамічніших ринках.

Усі банківські операції з цінними паперами можна поділити на три основні групи: емісійні – пасивні операції, які здійснюються через випуск цінних паперів власного боргу; клієнтські – посередницькі операції з цінними паперами, які здійснюються банками від імені, за рахунок та на користь клієнтів; інвестиційні – активні операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів у фондові активи шляхом придбання відповідних цінних паперів на фондовому ринку від свого імені.

Зазначимо, що об'єктом нашого дослідження є банківські операції з цінними паперами третьої групи – інвестиційні операції. Банк здійснює ці операції з метою одержання прибутків від діяльності з цінними паперами, а також для забезпечення участі у статутному капіталі інших підприємств і контролю над їх власністю.

Виділяють два основних види банківських інвестиційних операцій на фондовому ринку:

- виконання угод купівлі-продажу цінних паперів від свого імені та за свій рахунок шляхом виставляння власних цін купівлі-продажу із зобов'язанням їх купівлі та (або) продажу за заявленими цінами;
- купівлі цінних паперів з метою утримання їх у своєму розпорядженні строком більше ніж 1 рік.

Виходячи зі сказаного вище, в інвестиційному портфелі цінних паперів банку можна виділити: цінні папери банків на інвестиції; цінні папери банків на продаж (за правилами біржової спекулятивної гри); цінні папери для вкладів в асоційовані компанії (пайова участь); цінні папери для вкладень у дочірні компанії.

Однак для всіх видів цінних паперів головними чинниками інвестиційної діяльності комерційних банків є: очікуваний дохід від інвестування та ризик проведення інвестиційних операцій.

Інвестиції банків у цінні папери (боргові або пайові) можна поділити (залежно від того, хто їх емітував в обіг) на п'ять видів:

- інвестиції у цінні папери центральних органів державного управління;
- інвестиції у цінні папери місцевих органів державного управління;
- інвестиції у цінні папери, випущені банками;

- інвестиції у цінні папери, випущені фінансовими небанківськими установами;
- інвестиції у боргові цінні папери, випущені нефінансовими підприємствами.

Важливою для нашого дослідження є класифікація банківських інвестицій в цінні папери з нефіксованим прибутком:

- цінні папери з нефіксованим прибутком, які випущені банком;
- цінні папери з нефіксованим прибутком, які випущені фінансовими (небанківськими) установами;
- інші цінні папери з нефіксованим прибутком;
- власні акції банку, викуплені в акціонерів.

Банки можуть здійснювати інвестиційну діяльність на ринку цінних паперів за рахунок власних і залучених коштів; на первинному і вторинному ринках. Ще одним методом проведення банками інвестиційної діяльності є участь у біржовій і позабіржовій торгівлі.

Біржова торгівля здійснюється на підставі значної кількості конкретних правил і процедур, тобто є організованою системою торгів. Позабіржовий ринок цінних паперів у більшості країн передбачає більш ліберальніші правила і процедури укладання та виконання угод купівлі-продажу цінних паперів. Важливою системою позабіржового ринку є система комп'ютерної торгівлі. Наприклад, в Україні – це позабіржова фондова торговельна система. Все сказане вище має відношення до портфельних банківських інвестицій, тобто придбання банками цінних паперів на фондовій біржі.

Далі ми розглянемо другий вид – прямі банківські інвестиції. Прямі банківські інвестиції передбачають внесення коштів або майна в статутний фонд юридичної особи і придбання таким чином корпоративних прав, які емітовані цією особою.

Прямі банківські інвестиції можна поділити на інвестиції у власну діяльність та інвестиції у невластну діяльність. Банківські інвестиції у власну діяльність – це інвестиції у власні основні засоби та інше, що збільшує вартість власного капіталу банку.

Банківські інвестиції у невластну діяльність – це інвестиції, які здійснюються за рахунок:

- власного капіталу банків і спрямовуються на створення нових підприємницьких структур або пайову участь у їхній діяльності;
- кредитних ресурсів, які спрямовуються на інвестиційні потреби клієнтів банків.

Що ж таке "банківська інвестиційна діяльність"? На думку Б. Луціва, у більшості сучасних публікацій поняття "інвестування", "капітальні вкладення", "інвестиційна діяльність" розглядаються як синоніми [10, с. 15].

Однак інвестиційна діяльність – це практичні дії фізичних осіб, юридичних осіб і державних органів щодо реорганізації інвестицій. Зрештою саме такий підхід до даного поняття зафіксовано у Законі України "Про інвестиційну діяльність". Інакше кажучи, інвестиційна діяльність – це процес вкладення певних ресурсів тепер і отримання доходів у майбутньому.

Серед суб'єктів інвестиційної діяльності чільне місце посідають банки, які реалізують грошові ресурси через механізми підприємництва у доходи або соціальні ефекти. Однак банківська інвестиційна діяльність є маловивче-

ною в Україні темою, хоча значний внесок у її розробку здійснили А. Пересада, Б. Луців, О. Вовчак та ін.

На нашу думку, банківська інвестиційна діяльність – це банківська діяльність, яка трансформує інвестиційний потенціал банків в їхній інвестиційний дохід.

Банківська інвестиційна діяльність все-таки належить до неосновної, додаткової діяльності, яка не є виключно характерною рисою банку. І ця теза є важливою в методологічному плані. Варто згадати, що за законодавством 30-х років XX ст. в США комерційним банкам було заборонено займатися інвестиційною діяльністю, за винятком операцій з державними цінними паперами. Водночас попередні інвестиційні відділення комерційних банків були виділені в особливі, самостійні фірми, яким заборонялось приймати депозити і давати позики. Однак ці фірми могли розмішувати цінні папери і торгувати ними, вони отримали назву інвестиційних банків. Слово "банк" тут вказує тільки на їх походження, але не на характер їх основної діяльності.

У континентальній Європі подібного поділу не відбулося, і тому комерційні банки там продовжували без перерви поєднувати кредитну та інвестиційну діяльність.

На думку Р.Г. Ольхової, банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів є "альтернативною по відношенню до кредитування". Вчений вважає, що "основною галуззю інвестиційних банків є вкладення у твердовідсоткові цінні папери" [11, с.479]. Інтенсивність інвестицій банків у "твердовідсоткові" цінні папери залежить від потреби клієнтів банку у кредитних ресурсах і прогнозу динаміки відсоткових ставок на ринку кредитів. Р.Г. Ольхова пояснює: "Якщо очікується зниження відсоткових ставок, то для банку більш раціонально вкласти засоби у твердовідсоткові цінні папери. І навпаки, якщо є ймовірність підвищення відсоткових ставок, то банк повинен утриматися від подальшої купівлі твердовідсоткових цінних паперів і намагатися продати наявні на балансі" [11, с. 479].

Окрім того, Р.Г. Ольхова називає банківські операції по купівлі-продажу цінних паперів з метою отримання доходу на різниці курсів на одні і ті ж цінні папери на різних ринках не інвестиційними, а торговельними операціями. На її погляд, банківські інвестиційні операції – це вкладення у цінні папери на відносно тривалий період часу.

Інвестиційний потенціал банку можна поділити на власний і залучений.

Власний інвестиційний потенціал банку формують його статутний капітал, резервний капітал, банківський прибуток тощо, а залучений інвестиційний потенціал – грошові кошти, розміщені на вкладах, в депозитах, банківських векселях тощо.

Методологічне значення для нашого аналізу має поділ банківських інвестицій на внутрішні і зовнішні. Внутрішні банківські інвестиції – це інвестиції, які здійснюються переважно у формі вкладення грошових коштів у розвиток матеріально-технічної і виробничої бази банку.

Зовнішні банківські інвестиції – це вкладення, які виходять за внутрішні межі банку і потребують створення нових підприємницьких структур,

наприклад, ФПГ, банківських холдингів тощо. Головними складовими зовнішніх інвестицій, на думку Б. Луціва, є: інвестиційний кредит; облік комерційних векселів; інвестиції в лізинг і факторинг; інвестиції у фінансові активи. Однією із функцій банківської системи є переключення тимчасово вільних в економіці грошових засобів в ті галузі, сфери і виробництва, де є безпосередня потреба у збільшенні основного і оборотного капіталу. Нині потреба в кредитах є у всіх секторах економіки, однак вона далеко не забезпечується.

До останнього часу основною причиною у невиконанні банками цієї функції була низька рентабельність значної частини підприємств і висока норма процента. Назване вище поєднання не вигідне – як кредиторам, так і позичальникам. Нині норма реального процента істотно знизилась. Однак перелому в бік кредитування інвестицій в економіку (або інвестиційного кредитування) не відбулося. Причиною цього є низка суб'єктивних і об'єктивних чинників.

Суб'єктивні чинники: інерційність до отримання банками високих доходів за рахунок операцій інвестиційного кредитування; побоювання підприємств щодо агресивної політики банків. Об'єктивні чинники: слабкість депозитної бази; низький рівень капіталізації банків, який не сприяє довгостроковому кредитуванню інвестицій. Слабкість депозитної бази залежить як від підприємств, так і від самих банків. Стосовно підприємств, то демонетизація економіки породжує недостачу грошової маси. Щодо банків, то вони повинні більше займатися традиційною банківською діяльністю, а не спекуляцією, грою на біржі, купівлею великих (інколи контрольних) пакетів акцій великих промислових підприємств. Держава повинна обмежити спекулятивну діяльність банківського і виробничого бізнесу. Ще одним методом посилення депозитної бази є впровадження і розвиток кредитних карток для розрахунків, які нині здатні провести революційні зміни у грошовому обігу, особливо перехідної економіки.

Отже, в структурі банківського бізнесу вагоме місце належить інвестиційній діяльності, яка будучи допоміжною за своєю природою, забезпечує банку певну гарантію дохідності та виживання на ринку. Предметом подальших досліджень може виступити оптимізація інвестиційної діяльності банків України з метою забезпечення прискореного і сталого економічного розвитку нашої держави.

Література

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121 – III// Галицькі контракти. Документи для роботи. – 2001, № 4. – С. 74.
2. Енциклопедія банківської справи України/ Редкол: В.С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, Ін Юрс, 2001. – 680 с.
3. Банківські операції: Підручник/ За ред. А.М. Мороза. К.: КНЕУ. – 2004. – 384 с.
4. Остапшин Т.П. Основи банківської справи: Курс лекцій. – 2-е вид. – К.: МАУП, 2003. – 112 с.
5. Васюренко О.В. Банківські операції. Навч. посібник. – К.: Знання, 2004. – 324 с.
6. Словник сучасної економіки МакМілана/ Пер. з англ. – К.: "Арт Ек", 2000. – 640 с.
7. Меньшиков С.М. Новая экономика. Основы экономических учений. Учебное пособие. – М.: МО, 1999. – 400 с.
8. Ольшаный А.И. Банковское кредитование: российский и зарубежный опыт./ Под ред. Е.Г. Ищенко, В.И. Алексеева. – М.: Русская Деловая литература, 1998. – 352 с.

9. Банківські операції: Підручник/ А.М. Мороз, М.І. Савлук, С.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 311.

10. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. – Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2001. – 320 с.

11. Банковское дело: Учебник/ Под. ред. О.И. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 672 с.

УДК 336.7:338.1(477)

Здобувач *О.О. Перепьолкіна*¹ – Львівська КА

ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ НА МАКРОЕКОНОМІЧНУ ДИНАМІКУ В УКРАЇНІ

Досліджується вплив заходів грошово-кредитного регулювання на стабілізаційні процеси у вітчизняній економіці та визначається їх роль у забезпеченні економічного зростання в Україні. Аналіз здійснено у три етапи: 1) 1991 рік – вересень 1996 року; 2) кінець 1996 року – 1999 рік; 3) з 2000 року, коли вперше за роки незалежності в Україні було зафіксоване економічне зростання. Зроблено висновки щодо ефективності монетарної політики НБУ на різних етапах її реалізації.

Competitor O.O. Perepyolkina – Commercial Academy of Lviv

The Influence of the Monetary Politics of NBU on the Macroeconomics Dynamics in Ukraine

The article investigates the influence of the means of monetary credit regulations on the stabilization processes in the home economics and defines their role in maintenance of economic growth in Ukraine. The analysis is done in three stages: 1) 1991 – the end of 1996; 2) the end of 1996-1999; 3) from 2000, when for the first time during the years of independence the economics growth was fixed in Ukraine. The conclusions are made as to effectiveness of monetary politics of NBU on different stages of its realisation.

Економічне зростання залежить від комплексу чинників як економічного, так і соціального характеру. Деякі з них здійснюють лише опосередкований вплив і не можуть гарантувати стале зростання економічної системи. Ефект даних чинників здатен лише доповнити дію факторів, що характеризуються високим ступенем впливу на економічне зростання. Одним із факторів, що здійснюють вирішальний вплив на забезпечення економічного зростання, є ефективна монетарна політика держави, оскільки високий рівень розвитку і стабільність грошово-кредитного сектора національної економіки є міцним підґрунтям для її зростання. Таким чином, детальний аналіз впливу монетарної політики НБУ на стабілізацію макроекономічної ситуації в Україні дасть змогу запропонувати напрямки стимулювання інтенсивного піднесення вітчизняної економіки. При цьому важливо врахувати специфіку перехідного етапу розвитку економіки України, на якому використання Центральним банком ринкових інструментів впливу на економічну систему має певні особливості.

Проводячи аналіз грошово-кредитної політики НБУ необхідно виділити наступні етапи в її реалізації: 1) 1991 рік – вересень 1996 року, коли відбувалася підготовка та в обіг було запроваджено національну грошову одиницю – гривню; 2) кінець 1996 року – 1999 рік; 3) з 2000 року, коли вперше за роки незалежності в Україні було зафіксоване економічне зростання. Розгля-

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук, зав. кафедрою економічної теорії – Львівська КА